

Sygn. akt **V Ca 1016/17**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Magdalena Majewska
Sędziowie:	SO Bogusława Jarmołowicz-Łochańska (spr.) SO Anna Strączyńska
Protokolant:	protokolant Patrycja Szwed

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej
w W.

przeciwko M. P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Woli w Warszawie

z dnia 25 listopada 2016 r., sygn. akt II C 571/15

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w ten sposób , że:

- punktowi jeden nadaje następującą treść: „zasądza od M. P. na rzecz (...) Banku (...) SA w W. kwotę 5.773,79 zł (pięć tysięcy siedemset siedemdziesiąt trzy złote siedemdziesiąt dziewięć groszy) wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w skali roku liczonymi od kwoty 4.517,22 zł (cztery tysiące pięćset siedemnaście złotych dwadzieścia dwa grosze) od dnia 25 listopada 2014 roku do dnia zapłaty i oddala powództwo w pozostałej części”;

- uchyla punkt czwarty;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. koszty instancji odwoławczej wzajemnie znosi pomiędzy stronami;

IV. nakazuje wypłacić radcy prawnemu E. W. ze środków Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Warszawy - Woli w Warszawie kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) powiększoną o należną stawkę podatku VAT, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną pozwanemu z urzędu w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 1016/ 17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 25 listopada 2014 roku (...) Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie od M. P. kwoty 5.773,79 zł wraz z odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego liczonymi od kwoty 5.026,90 zł od dnia 25 listopada 2014 roku oraz kosztami procesu. Wskazała w uzasadnieniu pozwu, że dochodzone roszczenie wynika z czynności bankowej w postaci umowy rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego z dnia 14 grudnia 2009 r. Konto (...)oznaczonej nr (...)

W dniu 1 grudnia 2014 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie wydał w elektronicznym postępowaniu upominawczym nakaz zapłaty, którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty M. P. zaskarżył nakaz zapłaty w całości zarzucając niewykazanie przez powoda wysokości dochodzonego roszczenia oraz zasadność obciążenia go odsetkami umownymi w miejsce ustawowych.

W dniu 12 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu dla Warszawy – Woli w Warszawie.

Pismem procesowym z dnia 12 kwietnia 2016 roku pełnomocnik ustanowiony pozwanemu z urzędu wniósł o oddalenie powództwa w całości. Podniósł, że powód wprowadził pozwanego w błąd co do treści czynności prawnej. Pozwany nie miał bowiem świadomości, że w razie braku spłaty należności będzie zobowiązany uiszczać odsetki umowne zamiast odsetek ustawowych. Nadto zarzucił żądaniu odsetek umownych w takiej wysokości nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 k.c.

Wyrokiem z dnia 25 listopada 2016 r. Sąd Rejonowy :

1. zasądził od M. P. na rzecz (...) spółka akcyjna w W. kwotę 5.773,79 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP liczonymi od kwoty 5026,90 zł (pięć tysięcy dwadzieścia sześć złotych dziewięćdziesiąt groszy) od dnia 25 listopada 2014 roku do dnia zapłaty;
2. zasądził od M. P. na rzecz (...) spółka akcyjna w W. kwotę 1290,00 zł (jeden tysiąc dwieście dziewięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania w sprawie; w tym kwotę 1217,00 zł (jeden tysiąc dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego
3. nakazał wypłacić radcy prawnemu E. W. z rachunku Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Warszawy –Woli w Warszawie kwotę 1200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) powiększoną o stawkę podatku VAT tj. 23 % tytułem wynagrodzenia za zastępstwo prawne udzielone pozwanemu z urzędu;
4. zasądził i nakazał pobrać od pozwanego M. P. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Warszawy –Woli w Warszawie kwotę 1200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) powiększoną o stawkę podatku VAT tj. 23 % tytułem zwrotu wydatku tj. wynagrodzenia za zastępstwo prawne udzielone pozwanemu z urzędu.”

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji stanowiły następujące ustalenia faktyczne i ocena prawna:

W dniu 26 sierpnia 2011 roku (...) Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. zawarła z M. P. umowę rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego Konto (...), usług bankowości elektronicznej oraz karty debetowej. W § 10 umowy strony postanowiły, że M. P. będzie mógł korzystać z dopuszczalnego salda debetowego na zasadach określonych w regulaminie w wysokości średniej miesięcznych systematycznych wpływów z ostatnich trzech miesięcy bezpośrednio

poprzedzających miesiąc wyliczenia tego salda, nie wyższej niż 5.000 zł. W przypadku powstania salda debetowego był uprawniony do pobierania od kwoty powstałego na rachunku dopuszczalnego salda debetowego według zmiennej stopy procentowej określonej dla tego typu salda, obowiązującej w (...) S.A. w okresie utrzymania się salda debetowego za okres od dnia operacji powodującej powstanie dopuszczalnego salda debetowego do dnia poprzedzającego wpływ środków pieniężnych na rachunek likwidacyjny to saldo łącznie. Wypłata z rachunku Konto (...)przekraczająca wolne środki miała skutkować powstaniem na rachunku dopuszczalnego salda debetowego i powodować naliczenia odsetek od kwoty przekraczającej wolne środki według zmiennej stopy procentowej obowiązującej w (...) S.A. dla zadłużenia przeterminowanego spowodowanego powstaniem tego salda, która w dniu zawarcia umowy wynosiła 24% w stosunku rocznym. § 19 regulaminu stanowił, że dopuszczalne saldo debetowe niezależnie od wykorzystanej kwoty dopuszczalnego salda debetowego powinno być spłacone w terminie 30 dni od dnia jego powstania .

W dniu 12 listopada 2013 roku na rachunku bankowym M. P. prowadzonym przez (...) S.A. znajdowała się kwota 21.450,31 zł. Zaś wypłacił on z tego rachunku w kasie banku kwotę 26.450 zł, wskutek czego saldo na jego rachunku bankowym wyniosło -4.999,69 zł. W dniu 12 grudnia 2013 r. (...) S.A. naliczył opłatę w wysokości 30 zł, wskutek czego saldo na tym rachunku wyniosło kwotę -5.029,69 zł (zestawienie operacji za okres od 1 grudnia 2009 roku do 16 września 2015 roku k. 172-175).

W dniu 25 listopada 2014 roku (...) S.A. wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych banku, w którym stwierdzono, że M. P. jest zadłużony wobec (...) S.A. na kwotę 5.773,79 zł, z czego kwota 5.026,90 zł stanowi należność główną, a kwota 746,89 zł odsetki należne za okres od dnia 25 listopada 2013 roku do 24 listopada 2014 roku (wyciąg z ksiąg rachunkowych banku nr (...)).

Pismem doręczonym w dniu 23 października 2014 roku wezwano M. P. do zapłaty na rzecz (...) S.A. kwoty 5.011,90 zł tytułem niespłaconego kapitału, kwoty 717,14 zł zaległych odsetek oraz kwoty 15 zł tytułem opłat w terminie 7 dni do doręczenia wezwania.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dowodów z wyżej wymienionych dokumentów, albowiem ich autentyczność nie budziła wątpliwości, ani Sądu ani pozwanego.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że pominął wniosek strony pozwanej o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania pozwanego, gdyż nie stawiał się on rozprawie w dniu 18 listopada 2016 roku, mimo, że został o niej prawidłowo zawiadomiony. Pozwany przy tym nie usprawiedliwił swojej nieobecności, poprzestając wyłącznie na wskazaniu, że w terminie wyznaczonym na rozprawę nie będzie przebywał w W..

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w całości. Wskazał, iż zgodnie z art. 354 § 1 k.c., dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. Źródłem zobowiązania, którego wykonania powód dochodzi w niniejszej sprawie, jest umowa rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego Konto (...), usług bankowości elektronicznej oraz karty debetowej, którą zawarł z pozwanym. Jest to umowa mieszana, która łączy w sobie elementy umowy rachunku bankowego z umową kredytu.

Zgodnie z treścią art. 69 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – prawo bankowe (Dz. U. z 2015 roku, poz. 128 – tekst jednolity), przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

W § 10 ust. 1 powyższej umowy strony postanowiły, że M. P. będzie mógł korzystać z dopuszczalnego salda debetowego na zasadach określonych w regulaminie w wysokości średniej miesięcznych systematycznych wpływów z ostatnich trzech miesięcy bezpośrednio poprzedzających miesiąc wyliczenia tego salda, nie wyższej niż 5.000 zł. W § 19 regulaminu postanowiono zaś, że dopuszczalne saldo debetowe niezależnie od wykorzystanej kwoty powinno być

splacone w terminie 30 dni od dnia jego powstania. Przytoczone postanowienia stanowią umowę kredytu, poprzez którą powód zobowiązał się udzielić pozwanemu, na jego żądanie kredytu do kwoty 5.000 zł.

Z dowodu z dokumentu w postaci zestawienia operacji na rachunku bankowym pozwanego wykonanych w okresie od dnia 1 grudnia 2009 roku do 16 września 2015 roku wynika, że w dniu 12 listopada 2013 roku na rachunku bankowym pozwanego była zaksięgowana kwota 21.450,31 zł, a w kasie banku pozwany wypłacił kwotę 26.450 zł zaciągając w ten sposób u powoda kredyt na kwotę 4.999,69 zł, który w świetle § 19 regulaminu wymienionego w § 1 pkt 1 umowy z powodem był zobowiązany spłacić w terminie 30 dni, a więc do dnia 12 grudnia 2013 roku. Pozwany choć to na nim spoczywał ciężar dowodzenia tejże okoliczności nie wykazał aby dokonał spłaty powyższego kredytu w terminie do dnia 12 grudnia 2013 roku lub później. Wobec powyższego należało na rzecz powoda zasądzić kwotę 5.026,90 zł odpowiadającą niesplaconemu kapitałowi.

Sąd pierwszej instancji wskazał, iż pozwany mimo, iż wnosił o oddalenie powództwa w całości, nie podniósł żadnych zarzutów przeciwko roszczeniu głównemu dochodzonemu przez powoda poza kwestionowaniem wysokości tego roszczenia. Wysokość niesplaconego kapitału potwierdzają natomiast dokumenty w postaci umowy, regulaminu oraz zestawienie operacji na rachunku bankowym pozwanego.

Sąd Rejonowy nie podzielił także zarzutów co do wprowadzenia pozwanego w błąd co do treści zawartej umowy skutkującym przyjęciem przez pozwanego, że w razie niesplacenia zaciągniętego kredytu będzie on zobowiązany do zapłaty odsetek ustawowych, a nie umownych. Art. 84. k.c. stanowi w § 1, że w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej. Zgodnie zaś z § 2 powyższego przepisu, można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny).

Sąd pierwszej instancji podkreślił, iż stosownie do zasad wyrażonych w art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c. podnosząc powyższy zarzut, pozwany obowiązany był udowodnić, że zawarł umowę z powodem będąc pod wpływem błędu co do postanowień dotyczących odsetek umownych, w który wprowadzili go pracownicy powoda albo, że wiedzieli oni o błędzie lub mogli z łatwością go zauważyć oraz, że nie działając pod wpływem błędu pozwany nie zawarłby umowy z powodem. Powyższych okoliczności pozwany zaś nie wykazał, swoje twierdzenia wywodził jedynie z wieku 71 lat i bycia emerytem, które to fakty dla wykazania zaciągnięcia umowy od wpływem błędu zdaniem Sądu są niewystarczające. Pozwany wezwany do osobistego stawiennictwa celem złożenia zeznań nie stawiał się przy tym na rozprawę – bez usprawiedliwienia swojego niestawiennictwa.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że z treści § 10 ust. 4 umowy stron, który pozwany opatrzył własnoręcznym podpisem, wprost wynika, że wypłata z rachunku Konto (...)przekraczająca wolne środki będzie skutkować powstaniem na rachunku niedopuszczalnego salda debetowego i powodować naliczenia odsetek od kwoty przekraczającej wolne środki według zmiennej stopy procentowej obowiązującej w (...) S.A. dla zadłużenia przeterminowanego spowodowanego powstaniem tego salda, która w dniu zawarcia umowy wynosiła 24% w stosunku rocznym. Sąd nie dał wiary twierdzeniom strony pozwanej, że podpisując umowę pozwany się z tym postanowieniem nie zapoznał. Poza tym, jak wynika z treści art. 84 § 2 k.p.c. błąd co treści czynności prawnej musi być błędem istotnym. Za wątpliwe przy tym ten Sąd uznał, że do zawarcia umowy z powodem miała skłonić pozwanego akurat wysokość odsetek, a gdyby znał on postanowienie § 10 ust. 3 umowy odmówiłby jej podpisania. Odsetki doliczone do należności głównej, należne za okres począwszy od dnia 25 listopada 2013 roku do dnia 24 listopada 2014 roku wyniosły kwotę 746,89 zł, a odsetki ustawowe należne za ten sam okres od kwoty 5.026,90 zł wyniosły by kwotę 651,71 zł, a więc nieznacznie niższą. Sąd nie dał wiary, że tak nieznaczna różnica była dla pozwanego istotna przy zawarciu umowy z pozwanym.

Sąd Rejonowy nie podzielił także zarzutu aby żądanie odsetek w dochodzonej wysokości stanowiło ze strony powoda nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 k.c. Zgodnie z nim nie można czynić ze swego prawa użytku,

który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Roszczeniom o charakterze pieniężnym nie można zarzucić zaś sprzeczności ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa. Dochodzenie niespłaconego kredytu nie narusza także zasad współzycia społecznego. Żądanie odsetek w wysokości dochodzonej pozwem jest zgodne zarówno z art. 359 § 1 k.c. jak i § 10 ust. 3 umowy .

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu zasądając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.332,14 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w tym 114 zł tytułem opłaty od pozwu, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i 1200 tytułem wynagrodzenia pełnomocnika.

Jednocześnie Sąd ten nakazał wypłacić ze środków Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego E. W. kwotę 1.200 zł powiększoną o podatek od towarów i usług według stawki 23% tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwanemu. Wysokość wynagrodzenia ustalił na podstawie § 2 ust. 1-3 w zw. § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2002.163.1349 ze zm.).

Zaś na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1025 ze zm.) Sąd nakazał pobrać od pozwanego kwotę przyznaną na rzecz pełnomocnika ustanowionego mu z urzędu, albowiem istniała ku temu podstawa, gdyż pozwany przegrał proces w całości.

Apelację od wyroku wniósł pozwany zaskarżając go w części tj. w punktach I, II i IV zarzucając mu :

1. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na rozstrzygnięcie tj.:

a) 233 k. p. c. w zw. z art. 84 § 1k. c. poprzez błędną ocenę dowodów polegającą na uznaniu, że pozwany zawierając umowę nie działał pod wpływem błędu co do postanowień dotyczących odsetek umownych podczas gdy z ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż z uwagi na podeszły wiek nie miał on świadomości, że w razie braku spłaty należności będzie musiał on uiszczać odsetki umowne zamiast odsetek ustawowych

b) art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez uznanie , że pozwany nie udowodnił , że działał pod wpływem błędu co do postanowień umownych dotyczących odsetek ustawowych, podczas gdy z materiału dowodowego wynika, że z uwagi na podeszły wiek nie miał on świadomości, że w razie braku spłaty należności będzie musiał on uiszczać odsetki umowne zamiast odsetek ustawowych

c) art. 214 k.p.c., art. 299 i 302 k.p.c. przez nieodroczenie rozprawy w dniu 18 listopada 2016r. i pominięcie dowodu z przesłuchania pozwanego w charakterze strony podczas gdy pozostały do wyjaśnienia istotne dla sprawy okoliczności

d) art. 233 k. p .c. w zw. z art. 5 k. c. poprzez

e) **błędną ocenę**

f) dowodów polegającą na uznaniu, iż w przedmiotowej sprawie działania powoda nie naruszają zasady współzycia społecznego

g) art. 102 k. p. c. poprzez jego niezastosowanie mimo , że pozwany jest obecnie w podeszłym wieku oraz w bardzo trudnej sytuacji finansowej

h) art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez jego zastosowanie w sytuacji gdy istnieje konieczność odstąpienia od obciążania pozwanego kosztami postępowania na podstawie art. 102 k. p. c.

i) naruszenie prawa materialnego tj. art. 84 § 1 k. c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, w której pozwany nie miał świadomości, że w braku spłaty należności będzie musiał uiścić odsetki umowne, a nie ustawowe oraz art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, w której skutki i prawo powódki wynikające z zawartej przez strony umowy obowiązkowego ubezpieczenia pojazdów powinny doznać ograniczenia gdyż stanowią nadużycie prawa jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i społeczno – gospodarczego przeznaczenia prawa .

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa lub o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz przyznanie pełnomocnikowi z urzędu wynagrodzenia albowiem nie zostało ono uiszczono ani w całości ani w części.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja była w części uzasadniona chociaż większość postawionych w niej zarzutów nie zasługuje na uwzględnienie albowiem zaskarżony wyrok w zdecydowanej części odpowiada prawu. W tym miejscu należy podkreślić, że apelacja pełna cum beneficio novorum polega na tym, że Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę ponownie, kontynuując rozprawę rozpoczętą przed Sądem pierwszej instancji. Wynika to z art. 378 § 1k. p. c., zgodnie z którym Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę, a nie środek odwoławczy. Obowiązkiem Sądu odwoławczego jest zastosowanie właściwego prawa materialnego, usunięcie błędów popełnionych przez Sąd pierwszej instancji, niezależnie od tego czy zostały zarzucone w apelacji. Dokonanie zatem odmiennej oceny prawnej, gdy zarzutu naruszenia prawa materialnego w postaci konkretnego przepisu w apelacji nie było, nie tylko nie stanowi przekroczenia jego granic ale jest wykonaniem obowiązku wynikającego z istoty apelacji. System apelacji pełnej nakłada na Sąd odwoławczy dokonanie ustaleń własnych. Jeżeli własne ustalenia są zgodne z ustaleniami Sądu pierwszej instancji, nie istnieje potrzeba ich powtarzania i wystarczające jest powołanie się na nie. Natomiast przy zmianie ustaleń konieczne jest przedstawienie w uzasadnieniu wyroku wywodu zawierającego ocenę dowodów, przy czym Sąd drugiej instancji może zmienić ustalenia faktyczne, stanowiące podstawę wydania wyroku Sądu pierwszej instancji bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba, że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania. (por. wyrok SN z 10 grudnia 2009 r., IIIUK 54/09, Lex nr 602073 oraz z 30 września 2009r., VCSK 95/09, Lex nr 688059).

Przenosząc powyższe wskazania na grunt badanej sprawy Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne na podstawie art. 382 k. p. c. w całości ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji jako prawidłowo wywiedzione z zaoferowanych przez strony dowodów. jak i zdecydowanej części dokonaną ocenę prawną

Skarżący w zasadzie nie kwestionuje podstawowych ustaleń faktycznych tj. zawarcia umowy rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego, jej treści ani wysokości dochodzonego pozwem roszczenia, a jedynie mimo, że skarży wyrok w całości jego zarzuty sprowadzają się do oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego pod kątem ważności zawartej umowy ze względu na pozostawanie przez pozwanego w błędzie istotnym co do treści czynności prawnej w zakresie obciążenia go obowiązkiem płatności odsetek umownych, a nie ustawowych od powstałego na rachunku salda debetowego. Pozwany nie kwestionuje natomiast ani faktu zaciągnięcia salda debetowego ani jego wysokości, ani wysokości związanych z tym opłat ani nie podnosi, iż spłata salda w jakiegokolwiek wysokości została spłacona. W tej sytuacji zgodzić się należy z Sądem pierwszej instancji, że wysokość należności głównej dochodzona pozwem podlegała zasadzeniu na podstawie zawartej przez strony umowy co do zasady.

W realiach niniejszego sporu, ponieważ pozwany powołał się na wady oświadczenia woli w postaci błędu, rozstrzygnięcie Sądu na etapie postępowania apelacyjnego sprowadzało się przede wszystkim do weryfikacji poprawności stanowiska Sądu Rejonowego w kwestii oceny normy art. 84 k.c. i co uszło uwagi Sądu Rejonowego, w kontekście normy art. 88 k.c. Zgodnie z treścią tego przepisu : „§ 1. Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli, które zostało złożone innej osobie pod wpływem błędu lub groźby, następuje przez oświadczenie złożone tej osobie na piśmie. § 2. Uprawnienie do uchylenia się wygasa: w razie błędu - z upływem roku od jego wykrycia.

Ustalony w art. 88 k.c. termin do wykonania uprawnienia do uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli ma charakter zawity, nie podlega ani przerwie, ani zawieszeniu, nie stosuje się do niego przepisów o przedawnieniu. Uprawnienie to po upływie terminu przewidzianego w tym przepisie wygasa, albowiem błąd, podstęp lub groźba nie powodują bezzwzględnej nieważności czynności prawnej.

W niniejszej sprawie pozwany ani nie podnosił, i w żaden sposób nie wykazał aby złożył pozwanemu na piśmie oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli po zamknięciu rachunku, czy wcześniej lub w toku postępowania. Odpis nakazu zapłaty został doręczony pozwanemu w dniu 04.12.2014r., w sprzeczności od nakazu zapłaty pozwany także nie złożył oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli. Dopiero pismem procesowym z dnia 12 kwietnia 2016 roku pełnomocnik ustanowiony pozwanemu z urzędu wniósł o oddalenie powództwa w całości podnosząc, że powód wprowadził pozwanego w błąd co do treści czynności prawnej. W związku z powyższym pozwany nie miał świadomości, że w razie braku spłaty należności będzie zobowiązany uiszczać odsetki umowne zamiast odsetek ustawowych. Ponadto pełnomocnik pozwanego podniósł, że dochodzenie od pozwanego zapłaty odsetek umownych w takiej wysokości stanowi nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 k.c.

Gdyby zatem uznać, iż pismo to zawiera oświadczenie o uchyleniu się od skutków złożonego oświadczenia woli ze względu na zawarcie umowy co do błędu to i tak uprawnienie do powołania się na tę wadę na podstawie art. 88§ 2 k.c. wygasało. Uprawnienie do uchylenia się wygasa bowiem: w razie błędu - z upływem roku od jego wykrycia. Powołanie się na błąd z przekroczeniem wskazanego w §2 art. 88 k.c. powoduje bezskuteczność podniesionego zarzutu. Wystąpienie błędu, podstępu oraz groźby powoduje wadliwość czynności prawnej określaną mianem wzruszalności (szczegółowo problematykę tego typu sankcji omawia M. Gutowski, *Wzruszalność*, s. 51–149; zob. też M. Grochowski, *Procesowe aspekty*, s. 56 i n.). Wadliwość ta oznacza, że dotknięta nią **czynność** prawna jest ważna (wywołuje właściwe dla niej skutki prawne), ale jej skutki ustają z mocą wsteczną (ex tunc), jeżeli uprawniony złoży oświadczenie woli, o którym mowa w komentowanym przepisie. Sąd Okręgowy stoi przy tym na stanowisku, że oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli może być złożone także w procesie o świadczenie. Upływ terminu na uchylenie się od skutków złożonego oświadczenia woli czyni zarzuty dotyczące naruszenia zarówno prawa materialnego jak i procesowego w kontekście błędnej oceny normy art. 84 k.c. bezskutecznymi bez potrzeby szczegółowej oceny tej grupy zarzutów, a powództwo uzasadnionym w zdecydowanej części.

W tym kontekście zarzut niewłaściwej oceny dowodów także nie zasługuje na uwzględnienie.

Okoliczności, na podstawie których Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie znajdują odzwierciedlenie w zgromadzonym materiale dowodowym, którego ocena nie narusza reguł z art. 233 § k.p.c.. Wobec braku jakichkolwiek merytorycznych argumentów skarżącego dotyczących tych ustaleń, które winny polegać na wskazaniu, jakie konkretnie dowody Sąd I instancji wadliwie ocenił, na czym polegała wadliwość tych ocen (poprzez odwołanie się do kryteriów przewidzianych w ww. przepisie) i na czym te błędne ustalenia polegały, dalsze rozważania w tym zakresie są całkowicie zbędne.

Także Sąd nie naruszył normy art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c. zasadnie przyjmując, że ciężar dowodzenia pozostawiania w błędzie istotnym co do treści czynności prawnej spoczywał na pozwanym, jako osobie, która z faktu powołania się na błąd chciała wywieść korzystne dla siebie skutki prawne w postaci nie związania umową

Podobnie zarzut naruszenia art. 214 nie zasługiwał na uwzględnienie. W okolicznościach przedmiotowej sprawy dowód z przesłuchania pozwanego został zasadnie pominięty. Powód bowiem nie usprawiedliwił swojej nieobecności. Za usprawiedliwienie a nie można przyjąć twierdzeń o tym, iż w dacie rozprawy powód będzie przebywał poza W.. O terminie rozprawy pozwany dowiedział się w lipcu, a więc kilka miesięcy przed terminem rozprawy. Miał zatem możliwość takiego ułożenia sobie planów, żeby nie kolidowały z terminem rozprawy, zwłaszcza, że jest emerytem, a zatem nie jest ograniczony czy zobowiązany obowiązkami służbowymi. Powód przy tym nie wykazał, że wyjazd poza W. był następstwem nadzwyczajnej i nieprzewidywalnej okoliczności lub wiązał się z zainwestowaniem wcześniej znacznych środków finansowych.

Sąd Odwoławczy nie znalazł także podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia normy art. 102 k. p. c. przez obciążenie pozwanego kosztami procesu podczas, gdy ze względu na sytuację materialną i zdrowotną zachodziły podstawy do odstąpienia od obciążania pozwanego tymi kosztami. Przepis art. 102 k. p. c. ustanawia bowiem zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu, jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej, wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Sytuacja finansowa, nawet stanowiąca podstawę zwolnienia strony od obowiązku uiszczania kosztów sądowych, nie wyczerpuje sama w sobie przesłanek zastosowania art. 102 KPC. Ocena, czy zachodzą przesłanki do skorzystania z wyjątku statuowanego w tym przepisie, jest dokonywana każdorazowo przez sąd. W ocenie Sądu Okręgowego pozwany nie wykazał żadnych nadzwyczajnych okoliczności., w tym nie wykazał aby powstanie salda debetowego było ich wynikiem lub , ze podejmował próby spłaty zadłużenia chociażby w części dotyczącej należności głównej.

Całkowicie nietrafny jest również zarzut naruszenia art. 5 k.c. Zgodzić się należy ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji, że domaganie się przez bank zwrotu udzielonego jego klientowi kredytu nie stanowi nadużycia prawa i jest zgodne ze społeczno –gospodarczym jego przeznaczeniem. Powodowy bank jest instytucją publiczną, a jego głównym akcjonariuszem jest Skarb Państwa. Musi on także dbać o ulokowane przez innych klientów banku depozyty. Wypłacalność banku leży zatem w interesie publicznym i ma jak pokazują wydarzenia ostatnich lat istotne znaczenia dla stabilności gospodarki poszczególnych krajów i stabilności społecznej . Zaniechanie przez bank ściągania nie spłaconych należności mogłoby prowadzić do zachwiania jego wypłacalności.

Pozwanego nie chronią też zasady współzycia społecznego. Nie może bowiem takiej ochrony żądać kto sam je narusza. Nie spłacając zaciągniętego kredyt pozwany sam narusza zasady współzycia społecznego takie jak spłata zaciągniętych zobowiązań, lojalność względem kontrahenta, rzetelność i uczciwość w kontaktach biznesowych.

Mimo powyższego zaskarżony wyrok podlegał częściowo zmianie. Skarżący kwestionuje zasadność obciążenia odsetkami umownymi i w tej części zarzut ten należy podzielić ale z innych przyczyn niż wskazane w zarzutach apelacji. W ocenie Sądu Okręgowego odsetki umowne przewidziane w § 10 ust. 4 umowy zostały przyznane przez Sąd pierwszej instancji niezasadnie od całej należności dochodzonej pozwem , podczas gdy z treści umowy winne one być naliczone jedynie od wysokości zaciągniętego i niespłaconego salda debetowego, a to na dzień 12 grudnia 2013r. wynosiła jedynie -4,999,69 zł . Kwota ta następnie uległa zmniejszeniu w związku z wpłatą na rachunek pozwanego w dniu 16.12.2013r. kwoty 500 złotych do kwoty -4499,69 złotych , która po doliczeniu w dniu 16.12 odsetek w kwocie 17,53 złotych uległa zwiększeniu do kwoty 4517,22 . W związku z powyższym tylko od takiej kwoty w ocenie Sadu Okręgowego winne być naliczone odsetki umowne przewidziane w § 10 ust. 4 umowy co spowodowało zmianę orzeczenia w tej części w punkcie pierwszym na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Sąd Odwoławczy stoi na stanowisku, że brak jest podstawy prawnej do zasądzenia odsetek umownych przewidzianych w tym zapisie umowy od tej części dochodzonej należności głównej, na która składają się opłaty za: zawiadomienie o nieterminowej spłacie , wystawienie monitu, za windykację czy opłat za prowadzenie rachunku. Zgodnie z § 2 regulaminu rachunku oszczędnościowo –rozliczeniowego usług bankowości elektronicznej oraz karty debetowej w (...) Banku (...) SA w § 2 pkt.4 za dopuszczalne saldo debetowe uważa ujemne saldo rachunku w wysokości nie przekraczającej miesięcznego limitu ustalonego przez (...) Bank (...) SA . Zaś zgodnie z §64 regulaminu (...) ma prawo do pobrania bez odrębnej zgody posiadacza rachunku, w drodze potrącenia ze środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku należności z tytułu niedopuszczalnego salda debetowego oraz niespłaconych w terminie należności z tytułu prowizji i opłat bankowych, odsetek, operacji dokonanych kartami , kredytu odnawialnego. Z tego ostatniego zapisu wynika jednoznacznie , iż sam bank rozróżnia pojęcia saldo debetowe i inne opłaty , do których należą opłaty związane z windykacją należności i prowadzenia rachunku.

Od tych należności należą się bowiem powodowi jedynie odsetki ustawowe na podstawie art. 481§1k.c. Ponieważ jednak powód w tej części nie zmodyfikował powództwa oraz nie wykazał szczegółowego wyliczenia odsetek, powództwo w tej części podlegało oddaleniu.

Biorąc powyższe pod uwagę apelacja, w pozostałej części podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k. p. c.

O kosztach instancji odwoławczej pomiędzy stronami orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c.